

Iktatószám	Budapestre vonatkozó ujságcikkek	Osztályozás
		Tárgy 614.514
Szerző	Cím Kolera Pesten, 1831-ben	Hely
		Idő "1831"
Forrás: Pesti napló	Bp. 1910 IX/27 (Hely) (Idő)	Személy
		Helyszám
		(Köt. v. füz.)

Kolera Pesten, 1831-ben.

A kolera vesszőalaku coma-bacillusát Koch Róbert fedezte fel 1888-ban s Menciškov, a nagy tudós ma már ugyancsak lefokozza ezt a betegséget, amely ha jön, az emberek a sárga rém ijesztő képét festik a falra s az ujságpapirosra. Körülbelül ahogy népvándorlás idejében hangzott az a kiáltás, hogy jönnek a hunok, oly európai kultur-ijedelmet kelt, hogy jön, sőt már itt van a kolera, ez a csunya, éppen nem esztétikus betegség. Bár esztétikus betegség egyáltalában nincs az embert torzító betegségek közt, a maiv társadalmi hitben a kolera azért mindig ugy szerepelt, mint oly csapás, amit az ég akkor küld, ha már nagyon haragszik s tele van apró földi bünökkel. Naiv hitben általában a kolera-betegség gyújtó, átokjelentő, amit annak kíván az ember, akivel nincs felebaráti viszonyban. Egyébként pedig az igazi, az ázsiai kolera ellen, amely a pestis rokona, mint orvosok mondják: a cholera morbus ellen nincs orvosság. Holott Menciškov szerint a kolerát egyszerűen az kapja meg, aki akarja. S ez nem paradox állítás. Csak annyit jelent, hogy a kolera, a sárga veszedelem igenis lokalizálható a tudomány erejével. Ez az erő nem csupán a gyomortisztító por, amit az orvos ad a már kolerásnak, hanem a modern higiénia, a tisztaság, az óvintézkedések betartása a hőmpölygő bacillusáradat ellen. Belgiumban, a tisztaság országában például most egy-kettőre végeztek ezzel az alattomos támadóval. A tisztaság harca a piszok ellen: ezen mulik a kolera sorsa s csakugyan, a kolera valahányszor jön, legelőször mindig szegény embereket terit a földre kopott ruhában. Persze,

könnyű mondani, hogy ne tessék enni gyümölcsöt, hideg húst, sajtót, hanem inkább például omlettet. Hogy fürödni kell napjában s forralni a vizet. De hogy forraljanak ott, ahol nincs tűzre fa, hogy fürödjének, ahol nincs porcellánnal bélelt kád s egyenek omlettet?

Nem ok nélkül jön tehát a kolera mindig külvárosi régiókból, pincékből s kelet felől. 1831-ben is a lengyel-orosz határ közelsége fertőzte meg Magyarországot. Az összes ugynevezett nagy kolerák közt a mult század folyamán ez volt a legnagyobb, amelyről gyász és siralom jegyében emlékszik meg egy kis régi könyv (Carl Patisz, Beschreibung der königl. Freistadt Pest, 1833). Először Munkácson jelent meg az emberek arcán a kolera sárga maszkja, aztán Borsod-, Bereg-, Szabolcs- és Szatmármegyéken át ért Pestig. Mint a kis könyv mondja: Isten ostora suhintott végig Európán, oly rémes pusztitással, amiről unokáinknak is borzadva fogunk mesélni. 1831 június 15-én hal meg Munkácson az első kolerás s 19-én Pesten már az összes templomokban hangzik a Te Deum. Persze, harang nem üzi el a kolerát s hiába mondta a közönséghez intézett hirdetemény első pontja, hogy a kolera ellen egyedüli biztos védekezés: nem félni tőle s bizni az ég kegyelmében. A járvány szeptember 16-ig tart, tehát három hónapig s ez alatt 2450 ember esik kolerába s meghal közülök 1526. Ami horribilis szám, tekintve Pest akkori népességét. A városi hatóság nem is állt meg ily kijelentéseknél. A hirdeteményeken egészségügyi tanácsokat is adott a közönségnek. Katonák zárták el a határt, állandó felügyelő-bizottságokat alakított minden kerületben. Négy kolerakórházat rendezett be rögtönzött gyógyszerárakkal, betegszállító kocsikkal

s összesen 370 ágygyal. Mindez azonban még nem lokalizálhatta a bajt. Pesten akkor nem volt elég tetető-kocsi. A megfertőzött város három hónap alatt annyi embert vesztett, ami fölért egy kis háborúval.